

Uppdrag: Vänelev

Hälsa glatt åt alla du möter. Och våga vara snäll.
Det tipset kommer från väneleverna i Oxhamns skola i Jakobstad.

DE GULA collegetröjorna nästan lyser i korridoren, det går inte att ta miste på vem som är vänelev. Tröjorna ger också väneleverna ett mandat.

– När jag har den på mig är det lättare att säga hej eller börja prata med någon som kanske ser lite ensam ut. Jag tror också att det är lättare för de yngre eleverna att våga komma fram och prata med oss när de ser tröjorna.

Det säger **Tindra Nordlund**, en av skolans 15 vänelever.

Att vara vänelev handlar om att jobba för att alla ska trivas och må bra. Men också om att ordna evenemang för att skapa större samhörighet. Skolans kurator **Camilla Lasén** säger att eleverna överlag ofta har bättre koll på vad som händer under rasterna, och var det kan finnas situationer som man behöver ta tag i. I dag kan det vara svårt att upptäcka mobbning, mycket sker på nätet och den allra vanligaste formen är elaka kommentarer i sociala medier. Över hälften av väneleverna i Oxhamns säger att de fått kommentarer som inte känns bra. Mycket

handlar om utseende och vad man har på sig, och reaktionen beror i många fall på bristande självkänsla. Balansgången mellan att få tillräckligt mycket uppmärksamhet, men ändå inte sticka ut är svår.

– Många säger att de bara skojar, men även ett skämt kan göra ont. Men vet ju inte hur den andra tänker. Många skriver också sådana saker som de aldrig skulle våga säga ansikte mot ansikte, säger **Eddie Nyman**.

Camilla Lasén säger att skolmiljön speglar det allmänna samhällsklimatet, och att klimatet överlag och framför allt språket blivit allt hårdare. En annan sak man jobbat mycket med i Oxhamns skola är utfrysning.

– I högstadiet är det vanligt att kompisgängen ändras. Man får nya vänner, medan andra växer ifrån varandra och här finns alltid en risk för att någon hamnar utanför. Men det är också viktigt att komma ihåg att inte lägga för stort ansvar på väneleverna. Det är inte deras sak att ta tag i problem, det ska vi vuxna göra, men de

kan hjälpa oss att bli uppmärksamma på var det kan behövas en insats, säger Camilla Lasén.

I Oxhamns handleds väneleverna av ett team på tre vuxna: kurator Camilla Lasén, socialhandledare **Ellen Snellman** och läraren **Ulrica Jansson-Lithén**. På hösten går mycket av verksamheten ut på att de nya sexorna ska lära sig hitta i sin nya skolmiljö, och lära känna varandra och de äldre eleverna. Varje höst ordnas till exempel en utedag där skolans sexor får lära känna varandra genom olika lekar och spel.

– Vi försöker hitta på saker som många gillar, och ha olika slags evenemang. På det sättet är det lättare att få alla med. Men visst finns det alltid de som säger att inte vill eller orkar vara med, säger **Hanna Lövsund**.

Hannes Lill har ett annat tips:

– Det kan ofta vara svårt att se om någon är ensam, men i matsalen brukar det synas. Då brukar jag ta min bricka och sätta mig bredvid honom eller henne.

Oxhamns skola

- Det svenska högstadiet i Jakobstad.
- Här går eleverna i årskurserna sex till nio.
- Skolan har cirka 600 elever och 50 lärare.

Någon kommer på att uppdatera vänelevernas eget TikTok-konto, och snart är diskussionen tillbaka till sociala medier. Ungdomar är smarta, ingen skriver elakheter på Instagram eller Facebook där många äldre också finns, utan precis som i skolkorridoren väljer man att slå till där och då ingen annan ser.

– Det är lätt att gömma sig bakom en skärm. Att bli utsatt digitalt kan göra lika ont som fysisk mobbning, säger Eddie Nyman.

INNAN DET ÄR DAGS att söka sig till nästa lektion får väneleverna en uppgift.

– Nästa vecka ska vi in i klasserna i sexan. Vi har en halvtimme på oss, och ni får jobba parvis och fundera ut en bra aktivitet. Om någon har en bra idé får ni gärna dela med er av den i Whatsapp-gruppen, säger Ellen Snellman.

Tindra Nordlund och hennes kompis Hanna Lövsund samlar ivrigt ihop sina saker och packar ryggsäcken. Redan nu bubblar de av idéer.

ELLEN SNELLMAN & CAMILLA LASÉN

Socialhandledare & kurator

Vadå vänelev?

• En vänelev är en av skolans elever som frivilligt ställer upp för att hjälpa till, under handledning av en vuxen.

• I Oxhamns skola kan alla i klass 8 och 9 anmäla sitt intresse för att bli vänelev. 15 elever väljs ut.

• Vänelevernas uppgift är att skapa en god anda och ökad trivsel i skolan.

• I Oxhamns skola får alla vänelever en gul tröja med sitt namn på.

• Väneleverna jobbar i par, och varje par har ansvar för en viss klass.

Läs mera

www.folkhalsan.fi/vanelevtutor

www.mll.fi/sv/hemsida/vanelever/

